

EIVSDEM MARTINI CRVSI IN
PRAECEDENTEM THEODOSII EPISTOLAM
Annotationes.

Ιμαί δέ, τι) Εμισολαβήθη υπό Διωόμεως μείζον.

Επιμύθε σοι τίν ερμηνείαν) Petieram, cum alijs literis, tum 29. Septemb. 1580. a via ab ipso.

Λέξωρ ελ κωνινη γλώσσης Διαισχυήσεις, επιστολάς ανδρων γραμμάτων παντοίας διακείψη σημειωτής και A D. Theo-
χώρης, ιστοριών, χορογραφίας, διηγησιμ ελ σε πατρεις και πατριολογ: και, ετι αξιων γνώσεως: Διόμα, dosio missa.

δοσολαβήθη, παρ' εμας, τὸ παύν εις τιμὴν σε εἶσαι, καὶ τὸ φιλοτάτη μὲν ἑλληνικῆ γλώσσῃ: καὶ ἐκ δώσοντος, ὅσα ἀκιν-
Διωα. Accperi ergo hęc Vocabula. 28. Iun. 81 ut et uarias Gręcorum inter se Epistolas. De his sic in Epist. alia
quamp̄ ut et hanc prolixam) 29. Septemb. eiusdem anni accperi, scribit ipse. Νυνὲ δὲ Διόμα, καὶ ὄρχονται σοι, καὶ
εἰ Κρήσει, τὰ ἐξηγηθῶντα μοι λεξείδης, καὶ εἰς ἐπίμυθον επιστολάς: καὶ τῷ κινῶν σφραγίσθαι σημειώματ' αἰατρικὰ, ποικι-
θούτ' α Μιχαὴλ τῷ ἐρμολόγῳ: καὶ κωνινη γλῶσσαν ἀγαθὴν, καὶ μόριον αὐτοῦ. Εἰρήσθε, καὶ ἡμῶν μέμνησθε. μαρτίω β'.

α φ π κ φ' ἀπό ελ κωνινη γλῶσσῃ. Mito tibi, Crusi, Vocabulorum expositiones, et quę petieras, Epistolas: D. alit
Gerlachio librum medicamentorum, conscriptum à Michaele Hermodoro: et bonam terram Lemniam, quam
inter nos diuidite. Item in Epistola ad Gerlach. 7. April. eodem anno absoluta: quę etiam 29. Septemb. uenit:

Πέπομφα, inquit, τῷ κινῶν Κρήσει πατρὸς Διόμα τινὰ, ἃ ἐπιμύθε μοι: καὶ ἀπό ελ Δημοσίου, εἰς τίν ἑλληνικῶν μὴ γλώσσῃ
σε: καὶ επιστολάς ἀπλῶς γεγραμμένας: ὡς ἡ ἀφ' αὐτοῦ τίν ἑλλασοα οἰκιστῆς, καὶ τὰ λοιπὰ τῶν οὐτῶν εἰρηῶν:
καὶ τινὰς παρ' αὐτοῦ, καὶ σοφῶν ανδρων, τῶν νυνὲ ὄντων: πάντ' αὐτῶν μνημονεύσθαι καὶ ἐπιμύθε μοι: καὶ τὸν
κινῶν καὶ συσταθῆναι πρὸς τὸν ανδρῶν τῶν λόγων: καὶ ἢν πρὸς ἐμὴν καὶ ἡμῶν, φίλιαν διακείψῃ. In illam autem Dictionem
explicationem, quam mihi gratificans pręstauit, sic pręfatus est. Μὴ ἔσο ἐπιπολὺν Διόμα (φῆσιν ἢ γραφῆ)

ἵνα μὴ ἀσβεβῆσι. φημί δὲ ἐγωγε τῷ τὸ παρ' αὐτοῦ: καὶ ἔσο πολλῶν γλώσσῶν συνητῆς, ἵνα μὴ βαρβαρίσῃ, σοφίῳ τ' εἴ
κινῶν Κρήσει. Πλὴν, ἐπεὶ τὸ, εἰδὲν σοι: καὶ μοι προσφιλῆς, ὡς ἡδὴ κινῶν φίλιαν, ἐπιπολὺν εἰσθεῖα τὸ φιλοῦντα. Καὶ
ταῦτα τὰ λεξείδης καὶ ῥησιδία, τὰ κωνινη γλῶσσῃ: καὶ τὰ πλείω, ὡς ἔτυχον, εἰρημολογῆσαι δυνήσας ἐξ ἑλληνιστῶν, ὡς
Διωατῶν, καὶ σφραγίσθαι σοι. Γινώσκεις ἢ πρὸ πάντων, τῶν οὐκ ἔστιν, ὅσα βύλομαι τίν ἀγγλικοῦ: ὅτι αἱ λέξεις αὐταὶ

τινὲς μὲν εἰσι τοπικῆ καὶ ἑθνικῆ: ἀπό τῶν εἰδῶν ὀνομασθῆσαι, τῶν ὕφαντων τυχεῖν, ἢ ποικιλοποιῶν, καὶ
Διαιδελῶν, τὴ ἀλλοτρίω, βλατία χρυσῶν, καὶ ἐξάμια (guldiene stuck und sammat) ἑτέροις ἢ ὀφεικῶν εἰσι
Διωατικῆ, ἢ ταγματῶν στρατιωτικῶν: ὡς, Δρογκρεῖα εἰς βίβλος (excubiatarum ptefectus) καὶ ἄλλα πολλὰ.
ἄλλα ἢ ὀνομασθῆσαι ἰδιώματ' ἑθνῶν διαφόρων, εἰσι ἢ καὶ ποιητικῶν: καὶ ποικιλίας καὶ, ὡς ἔτυχε, λεγόμεναι:

ἐπιπολὺν εἶναι ἔτι καὶ ἀρχαῖον: ἢ καὶ ἀσημάντα, ὡς τὸ βλίττω. Η γὰρ ἀπλῆ καὶ κωνινη αὐτῆ γλώσσῃ, εἴτε Διωατι-
κῆ, ἢ ἰδιωτικῆ, τῶν νυνὲ Διωατικῶν Γραικῶν, πολὺ μὴ τῶν εἶναι, καὶ διαφόρων. Εὐρήσεις γὰρ ὅτι αὐτῆ ἑλληνικῆς φωνῆ:
καὶ, ἢ καὶ λόγος ἕλες εἶδ' ὅτι: καὶ ῥωμαϊκῆς, ἢ καὶ ἀγαρηνῶν, ἢ καὶ ἀλβαῶν, ἢ καὶ ἄλλων ἑθνῶν. Καὶ ἄλλως. Οἱ Γραι-
κοὶ, ὡς Διωατικῆ μέρους Διόμα, περιφρασεύονται ἐν τὸ ποιεῖ πολλοὶ εἰς τῶν οἰκιστῶν, ἢ καὶ ἄλλων εἰπέω, παρ' αὐτοῖσιν. Εμ γὰρ
γὰρ, φωνῆ, ἀλλοτρίω εἰσι: Διωατικῆ, μετόικοι, ἀναμιγνυμένοι ἑθνοὶ. Καὶ, εἰ ἀκρίβως Βυζαντινῶν λαλῶντας: ὡς τῶν εἶναι

ση ἑλλῆνων φωνῆς, ἀπλῶς ἄλλως, καὶ τινὰς ἀγαρηνῶν: ὡν, ἢ πλῆθος, ἢ ὅτι Βυζαντινῶν: καὶ ὡν (ἀγαρηνῶν Διωατικῶν)
αἰσῶντες, πολλὰς τινὰς φωνῆς παρ' αὐτοῖσιν εἶναι τῆ αὐτῶν: ὡς καὶ ἰμαθίαι, καὶ τισιν ἑθεσιν αὐτῶν, χρῶντα, φιλέ γὰρ,
φῆσι, τὸ ὑπῆμορ, γνῶμη τῆ τῆ ἀρχῶντα ἐπιδοῦναι, καὶ βίβλος. Εἰ ἢ ἀκρίβως Κρήσις, εἰ εἰ λαλῶντας γινώσκεις: καὶ οἱ λόγοι
αὐτῶν, ἀναμῆ τῆ λατινῶν φωνῆ, καὶ ἄλλως. Ἀμ γὰρ πειλοποννησίους: ἄλλως ὅρα μίμνημονον λατινικοῖς. ἔπαρ (ἔξωρ)
τῶν τοιαῦτα σε: καὶ ἀμῆ (ἀπὸ ελ) τῶν ἀβελῶντα σε: καὶ εἴτε σκῶντα εἰς ἀμῆ, σατὰ (σὺ) καὶ αμῆ το. (Id est, cape manite

lum tuum, et uade ad Aduocatum tuum: et, quicquid tibi consuluerit, tu fac id.) Καὶ τὸ δὴ χείριστον, τὸς πρὸς τῆ
σοφωτάτας ἀβελῶντας εἰ ἡκῶντας: διακείψῃ ἢ ἐγὼν μείζον. Ὅσον γὰρ ὑπερπερίεσσον ὅτι ποτε ὁ αὐτοῖς ἢ καὶ ἀβελῶν καὶ
ἀβελῶν τῶν ἑλλῆνων φωνῆ: ὅσον ἢ βάρβαρῶν ἐπιπολὺν, καὶ ἀκρίβως ἐφορε παύτων. Μάλλιστι γὰρ εἰπέω, ὅρα ὡ
αὐτοῦ: καὶ ἀντὶ τῆς λέξεσι, γὰρ καὶ καλὸ τυχεῖ. Τὰ σῶνα, σῶνα λέγουσι: τὸν βάρβαρον, πικρῶν καὶ ἄλλως γελῶντα:
ὡς καὶ τίν σολῶν, σολῶν: τὰ εἶναι πάλως προαύλια, ἢ ἐξωπάλια εἶναι λέγειν, σοπύλια λέγουσιν. Εἰ δὲ τις αὐτῶν, εἰ
καὶ πρὸς αὐτῶν εἶναι: καὶ ὁ ἀλλοθῶν παρ' αὐτοῖσιν εἶναι: ὅπως τίν παρ' αὐτοῖσιν ἢ μίμνημονον: ἀλλὰ καὶ φωνῶν, καὶ ἡδὴ γὰρ τινὰ

ἰδιώματα τοπικῶν φυλάττει ἀπαρ' αὐτοῖσιν εἶναι, ἐφ' ὅρα φωνῆ. (ὅρῃμοι εἰμῶναι ἀβελῶντας χροῖντας πύμπη 300. Οὗτοι δὲ,
εἰ διαφόρων εἰσι πάλως σιωπηλῶν, Κρήσιον, ὅτι ἀκρίβως ἀβελῶντας, ἢ νυνὲ ἀρῶν.) Καὶ, ὡς τῶν ἀγνοῦντας γινώσκεις οἱ
Γραικοὶ εἰ εἰ παρ' αὐτοῖσιν εἶναι, ἢ τοὶ πορῶντας: οἵτινες αὐτῶν παρ' αὐτοῖσιν εἶναι, χαρῶντα λέγουσιν: ἢ γὰρ Διωατικῶν ὅπως λέγειν τὸ
κα (ὡς τινὲς λατινοὶ, αὐτῶ τῆ θ, τὸ τ: τῶς, αὐτῶ θῆς, προφέρουσιν εἰ καὶ ὁ γὰρ φῆ, ἄλλως) αὐτῶ τῆ τῆς, ὁ παρ' αὐτοῖσιν
λέγει τὸ χα χροῖντας: ὅπως καὶ ἀβελῶντας, ἀβελῶν, καὶ Κρήσις, καὶ πειλοποννησίους, καὶ χροῖ, καὶ κωνινηῶν, καὶ λοιποὶ ἄλλοι.

καὶ, ἀμῆ, αὐτῶ λαλῶντα. Τῆ τῶ δὲ μόνον, ὅτι ἀκρίβως γινώσκεις εἰς ἑτέρον: ὅτι Βυζαντινῶν τυχεῖν, Κρήσις, καὶ: νυνὲ πλοῖον,
ἢ εἶναι, ἢ κωνινηῶν, ἢ κωνινηῶν, ἢ ὅσον αὐτῶ. Η γὰρ λαλῶντας αὐτῶ, κατὰ τίν τῶ κινῶν φωνῶν εἰπέω πρὸς, ἀλλοθῶν αὐτῶ ποῖ
εἶ. Ὅσον μὴ θάμναται, ἀκρίβως ἑλλογιμῶντα: αὐτῶ τοιαῦτα οὐ τυχεῖν φωνῶν. Ὅσον γὰρ πλείω πρὸς αὐτοῖσιν εἶναι, καὶ αὐτοῖσιν
πολλοὶ, καὶ ὅσον εἶναι πολλοὶ: ἢ γλώσσῃ, ὁ τισιν μὴ παρ' αὐτοῖσιν εἶναι, γινώσκῶντας ἢ ὑπ' ἀλλῶν, ὡς συγγενῶν ἢ
ἢ εἰ τῶν οὐκ ἔστιν. Οὕτω δὲ, ὅπως καὶ τῆ λατινῶν.

A D. Theo-
dosio missa.

Vocabulorū
vulgariū ex-
positio.

Ne sis
πολύγλωσσος
ne barbarus
fias.

Attamē ami-
citie cause ū
bi hęc voca-
bula exponā:

Qualia sint
ea.

Hodierna li-
gua Gręca,
mixta.

Miserię di-
spersorū Grę-
corum.

Gręcorū Bi-
zantinorum
lingua & ve-
llicus.

Crotensium
lingua, & Pę-
loro p̄neciō-
rum.

Atheniensū
L. pessima.

Nec eā dedi-
seunt.

Nihilomi-
nus, Gręci su-
as inuicem
dialectos in-
telligunt.

E.Γ.Δ της Κ.τ.Π
IOANNINA 2008

Martini Crusij Annotationes. 101

Et in Epist. 131. Mansit apud Constantinopolim, usq; ad nostrum uetustæ sapientiæ monumentum. Nem^o Latinorum satis doctus uideri poterat: nisi Constantinopol. aliquandiu studuisset. At nunc Turcis omnia possidentibus, quæ Græca potentia tenuit: uereor, ne de lit. ris Græcis omnino sit actum. Item Epist. 135. Nunc ergo & Homero & Pindaro, Menandro & omnibus illustrioribus Poëtis, secunda mors erit, nunc Græcorum Philosophorum ultimus patebit interitus. Aut, 145. expugnata esse contra, quàm alij.

Schola illius

HISTORIA DE MÉHEMETE II. ET VIRGINE Græca. Excerpti ex Gallica conuersione partis operum Italicorum Bandeli.

Cum Mahometes 1453. expugnasset Constantinopolim, cum æterna Principum Christianorum infamia: sit inter spolia huius magnificæ urbis inuenta, uirgo quædã eximie pulchritudinis. Vne vierge Grecque, de si rare & excellente beauté: quelle attiroit les yeux d' vn chacun a l' admirer & contempler, comme quelque chose miraculeuse. Nomen ei erat Irene: quæ annum ætatis XVII. agebat: eamq; Dux aliquis Mahometi donauit. Hic, ut iuuenis lasciuia plenus, uisa uirginis forma: eam sibi asseruari iussit, donec belli turbas componeret. Imperij rebus ordinatis, illam sibi adducendam curauit: atq; ita ardentem amauit: ut nec dies, nec noctes, sine ea posset esse. Durauit hic amor triennium, ad eò augetur: ut plane habens Imperij laxans, negligeret Mahometes, curam eius Bassis committens. Vulgus, rem egrè ferre: quòd non tantum Imperium negligeret: sed Bassæ etiam, iniurijs in populum ditescerent. Clamabant & Iannizzari, Imperatorem inutilem esse. Videbatur deniq; res, non murmur, sed potius seditio, appellanda. Nichilo tamen magis quisquam monere audebat, metuens crudelitatem hominis: qui uenustate illius Græcæ ita dementatus erat, ut Zelotypia flagraret: & citius Imperio, quàm illi, renuntiasset. Interim, cuncti in ipsum conspirare: flagitantes alium, magis industrium, Imperatorem: qui bona parta non tantum conseruaret, sed etiam augetet. Ambulante autem Mahomete quodam die in horto: accessit Mustapha, uir magnanimus, cum Imperatore educatus: indicans, si liceat, se uelle salutare quid exponere. Clementer à Mahomete acceptus, modestè ei exposuit conpirationem cunctorum: propterea, quòd triennium adhærens blanditijs foeminae, renuiscit omnino suum generosum animum. Cogitet, quàm peccet: cogitet gloriam Maiorum, tanto sanguine partam. Vbi nunc, inquit, ardens illa cupiditas est Italiã subiiciendi: & Romæ corona accipiendi, tam Occidentis, quàm Orientis? Non sic amplificatur Imperium, sed prædæ relinquitur. Si Ottomanus, ille generis uestri auctor, sic amoribus indulgisset: non haberes tu hodie superbum Græciæ imperium: nec ille Galatiam & Bithyniam subiugasset. Non etiã Orcanes, Lycaoniam, Phrygiam, Cariam, ad Hellepontum usq;: Non Amurates, Syriam, Thraciam, Rasciam, Bulgariam. Non se opponere ausus fuisset Baiazetes Tamerlain, 400. millia Scythicorum equitum, & 600. millia peditum, ducenti. Omitto expeditiones Mahometis in Seruiam, Vualachiam, Lydiam, Ciliciam. Omitto Amuratis patris tui, qui tantopere Græcos contudit: domans Phocenses, Boeotiam, Actoliam, Atticam, Cararamaniam: qui etiam Sigismundum Regem uicit, Philippo Burgundo capto, & Ungariam infestauit. Penses tu, que si il fust demeuré oisif en son palais, avec les dames: que tu eusses herité à l' Empire: ny que fuisses maintenant seigneur de tant excellentes prouinces? Ausquelles il ne suffit pas de commander, qui ne pouuoit à l'establissement d' icelles. Dicitur & Papa contra te Principes excitare Christianos. Quid si uires suas, cum Persa, tuo capitali hoste, aut cum Soldano, iungant? Reprens donques de formais, mon seigneur, tes esprits: & rapelle la raison: laquelle par si longues années tu as bannié d' auer toy. Esueille toy de ce profond sommeil: suys la trace de tes maieurs: lesquels ont tousiours mieux aimé une iournee d' honneur, que cét ans de vie en mespris. Laisse ceste vie effeminee: & reprens le sentiet de ton ancienne generosité & vertu. Si ista Græca tantopere delectaris: quid te impedit, quo minus eam tecum in militiam ducas? Potes simul & forma eius frui, & arma exercere. Postremo, ne in malam partem accipias, que so: quæ pro debito tibi officio, salutis causa dixi. His auditis, mirè tortus fuit Mahometes: hic ueritate orationis fidi serui Mustaphæ: illic, uenustate illius Græcæ. Mustapha, inquit, etsi irreuerenter mecum locutus es: tamē conseruabit te communis mecum educatio, & hætenus præstita fides. Ante Solis per Zodiacum circuitum, tibi & alijs demonstrabo: me posse MIHI IPSI imperare. Da operam, ut cras omnes Bassæ Ducesq; mearum copiarum, sint in magna aula Palatii mei. Tunc abiit cum Græca: & blandissimè se cum ea, plusquam aliis unquam, per illam noctem oblectauit. Atq; maioris etiã clementiæ ostendendæ causa, cum ea prandere uoluit: iussitq; ut post prandium se preciosissimis suis uestimentis & ornamentis decoraret. Pour la mieux fauoriser, Voulut disner avec elle: & luy commander, que l' apres disner, elle se aornast de rous les plus riches ioiaux, & somptueux accoustremens qu'elle eust iamais portè, Obedijt misella, nesciens funeris apparatus

Constantinopolis uirgo pulcherrima capta.

Eam Mahometes II. deperit.

Sic Imperij administratio negligebatur: quæ re Subditi moleste ferebant.

Oratio Mustaphæ ad Imperatorem.

Ipsam degenerare à uirtute Maiorum.

Ergo ab ista ignauia expergiscatur.

Mahometes responsu, se demonstraturum cōtinentiam suam.

Diabolica clementiæ simulatio erga misellam Irenam.

Ducit eā ad proceres in Aulam. sui. A quoy la portrette obeit: ne schahant point, que c estoit l' appareil de ses funerailles. *Aulā Principibus completa: mirantibus singulis, quid hoc sibi uellet: cū tam diu imperator inclusus, in publicum non prodisset: ecce tibi Mahometes. Ingre ditur, manu Græcan tenens: quæ præter exquisitissimum ornatum, naturā quoq; bellissima erit.* Laquelle, estant ainsi accoustree, à l' auantage, estoit en cores accompagnée d' vne si rare & extreme beauté: que elle ressembloit mieux quelque Deesse celeste, que creatur humaine. *Ipse, tenens sinistra manu Græcam, stetit in medio Aulæ reuerentiā suorum usitata exceptus. Vos reprehenditis me (inquit, oculis in gyrum furenter conuersis) quod amor quictus fuerim. At quis uestrum: si haberet tantam pulchritudinem in potestate (chose si rare, si amiable, & de beauté si excellente) tam in amore frigeret: ut non citius ter de ipsa cogitaret, quam se mel obliuisceretur? Quisq; mihi liberè suam sententiam dicat. Illi, cuncti admirari & stupescere: clamare, omni ratione excusandam, qui cum ipsa tempus consumeret. S' escrierent, qu' avec tres grande raison il passoit son tempus avec elle.* Tum Barbarus ille immanis, nunc uobis notum faciam, inquit: nulla re humana me sic capi posse: ut non sequar uestigia malorum meorum: cū gloriam Ottomanici nominis, a deo impressam animo meo habeam: ut nihil, nisi sola mors, illam inde delere possit. Hoc ita dicto: una manu comam Græcæ prehensens flauam, digitisq; implicans: altera uerò ensem de latere suo rapiens, illam uno ictu obtruncauit, cum horrendo spectantium tremore. Ces propos finis, print incontinent d' une main la Grecque par les cheveux: et de l' autre tira le cymeterre, que il auoit au costè: & aiant les mains lacees à la blonde trace de son chef: d' un seul coup luy trancha la teste, avec une espouuentable tremeur d' un chacum. *His adierit: Videtis nunc, nū Imperator, uester possit suis affectibus imperare, an non? Cognouisset maintenant, si vostre Empereur scait commander à ses affections, ou non? Mox, ut sic cholerae satisfaceret: magno exercitu penetrauit totam Bosnam, & obsedit Belgradum: ubi ab Ioanne Huniade (Surnonimè, le Blanc) memorabili pugna profugatus fuit.*

Se procerib. purgat.

Non velle à Maiorib. de-generare.

Itaq; miserrimā immaniter ibi decolat.

Epiphonema.

Ante Belgradum victus, anno 1456.

Ariostus cantu 29. de Rhodonte, Isabellam decollante.

Quel huom bestiale, il Rodomonte, scorse
 si con la mano, & si col ferro crudo:
 che del bel capo, gia d' amor albergò,
 fe tronco rimanere il petto, e il tergo.

Ἡ περισβεία ἢ ἀποβίον) Hac de re, nihil in S. literis. Κύριον ἢ, ἢ θίον δα, προσκυνοῦσαι: καὶ αὐτῷ μόνῳ λατρύουσαι. Ὀπισθολογία μί, φισίμ, σὺ ἡμέρα θλίψιός σου. ἢ πᾶσα. Ἐἰς μισίμ, ἡσῶς ὁ χριστός.

Ἡ δὲ πόλις αὐχμαλωτί (Δείσις) Anno 1453. Constantinopoli 4. Calend. Iun. à Mahometo 2. capta, et mox Dyrrhachio, ac Peloponneso: plures Græcorum Coloniae in Siciliam sunt deductae. A quibus pagi permulti, qui Græcorum Casalia adhuc appellantur, sunt conditi. Carolo etiam Quinto Coronen urbem expugnante: et paulò post Turcis eam relinquente: Græci omnes, qui eam incolebant, sedes huc transtulerunt. Thomas Fazellus 1. Decad. lib. 1. cap. 6. Casale, πόλις μί. Sic enim lib. 6. Thucyd. Franciscus Solidus Strozza uertit. Ponuntur ab eodem Facello, 2. Decad. lib. 10. cap. 3. oppida Græca, Μυινιύσσος, Παλάτιον Ἀδριανί, contίσσα: & αὐτὰ ἀ Γραικοῖς 1488. μέγιστον Τυρκαρῶν προφυγῶν ἀδικοῦσιν.

Casalia Græcorum.

Κωστάντινῶν ὁ Λάσκαρις Qui Grammatica Messanae & Mediolani scripsit. 1460. & 1470.

Δείσιον ἢ δι συμφωνίαν) Laonicus lib. 2. scribit: Theodorum, Emanuelis, qui Græcis imperauit, fratrem, Argos uendidisse Venetis: desperatione ex ui Turcica adactum. Eam urbem postea Venetis ab Iagure Turca creptam esse. Factum est hoc circ. 1394. annum: quando Palazites Constantinopolim obsidebat: quem postea Tamerlanes cepit.

Argos C.

Ἐπιστομία.

Ἡ πωρκαία) Scripseram D. Theodosio inter alia multa, etiam hæc. Ἀρα καὶ ὑμεῖς ἐωράκατε τῆς καὶ. τῆς νῦν τρέχουσαι σε πρὸς βίβρα, νυκτός, τῆς ἡρανεῖς ἐπιπρασσιμ: ἐδωκα τῶν νυκτῶν Σολομῶντι χημάσια, τῆς ἀνεῖδαί μοι σφαιροδία γῆς λιμνίας. Δέομαι σε, συλλαμβάνειν αὐτῶν τὰ πρᾶγματῶν, ἀσάξου ὑπὸρ ἐμῶν φίλων τᾶσα τὰ τίμιόν σου πικρία, κύριον ἐμὸν ἀσπίσιμον, ἀσάξου ἐγὼ τε, καὶ ἢ μὴ σύβυγ. Καθημένη, πῶν σιμνοτάτων καὶ πρῶθενότατων σου σῆμβιν, πῶν νυκτῶν εἰρήλιον. Ἀρα καὶ καρπώφουρ ἢ ἐξήρημειν: εἶθε, σὺ δὲ θεῶ. Εἶθε εἰμόνα πᾶσαι τινῶν ῥωμαίων βασιλέως καὶ αὐγῆς ἔχοιμι: ὡσὺρ ἀνίσω γεγραμμένως ὁράδῃ σὺν ναοῖς πᾶρ ὑμῖν. Ο κύριον Σολομῶν μῆσα χράφειν διό ναὶ τ' αὐ. ἀντὶ χράφοις πᾶσις. Οὐδεὶς πρὸς τῆν ἐτι νόσφας, ἢ μάμαλις, ἢ ῥάλλης: εἰ ἔχεις ἰσοβίον (οἶον, πρὸς ἢ πρὸ θ. ἐ τῶν πᾶρ τᾶς ἔχινάσι νήσοις ναυμαχίας, ἢ ἀλώσιως ἢ Κύπρου, ἢ πολιορκίας ἢ μελίτης) δημοτικῶς γεγραμμένῳ: πᾶσι μοι: καὶ γῶ πῶν ὑπὸρ αὐτῆς τιμῶν ἀντιπῆμψω. Τί τὸ ὄνομα ἢ τελευταίας αὐγῆς: ἢ ὅν τῆ ἀλώσει ἢ πόλιος ὑμῶν ἀπολομένης: ἢ μετὰ χεῖρας ἔχω, ἐπιδῶναι ἰσοβίως χράφειν. ἔρρωσα σὺν χριστῶ, ἀικτίλα τι συνοδῶ μοι. ἐν τυβίγγα, τῆ τῶ ἀρχιστρατήγῳ μιχαὴλ ἡμέρα, τῆ .α. ρ. π.

Ο σός, ὅσ.

ΜαργτινοΚρῆσι.

Collegia Pa palia.

Φροντισθῆιον μέγα) Nostro signor Papa Gregorio XII I. desideroso di Souvenire alle necessitadi della santa Chiesa: & in particolare alli paesi settentrionali, che ne hanno piu di bi-

† ΜΙΧΑΗΛ, ΕΛΕΩ ΘΕΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ
τῆς μεγάλης πόλεως ἀντιοχείας.

Michaelis,
Antiocheni
Patriarchæ,
absolutoria
Epistola.
Potestas cla-
uium.

Theodosij
Zygom.abso-
lutio,

Ἡμετέριότης ἡμῶν, ἀπὸ ᾧ χάριτός τε καὶ δωριάς καὶ ἐξουσίας ἡ παναγκίης καὶ ἰσραρχικῆς πνεύματ^ο, τῆς δοθεί-
σης παρὰ ἡ σωτῆρ^ο χριστοῦ, τοῖς θεοῖς αὐτῶν μαθηταῖς καὶ ἀποστόλοις, εἰς τὸ δισμεῖν τε καὶ λύειν τὰς τῶν ἀνθρώ-
πων ἀμαρτίας, εἰρηκότ^ο αὐτοῖς: λάβειτε πνεῦμα ἅγιον: Ἀντινωμ ἀφῆτε τὰς ἀμαρτίας: ἀφίονται αὐτοῖς: Ἀν-
τινωμ πραότητε: μηρὰ πτώσαι: καὶ, ὅσα αὐτὸν διήσκητε ὑπὸ ἡ γῆς: ἔσται δεσμευμένα οὐ ἕρανοῖς: καὶ, ὅσα αὐτὸν λύσητε ὑπὸ ἡ γῆς:
ἔσται λελυμένα οὐ ἕρανοῖς: ἐξ ἡμεῶν ἢ εἰς ἡμᾶς ἀλληλοδιαδόχως ταύτης διαβάσης τῆς θέας χάριτ^ο: ἔχει συγ-
κεχωρημένον καὶ ἡ κατὰ πνεῦμα ψῆφον αὐτῆς Θεοδόσιον: εἰς ὅσα καὶ αὐτὸς, ὡς ἀνθρώπ^ο, ἡμερτε, καὶ εἰς θεὸν ἐπλημε-
μίλησε, λόγῳ, ὄργῳ, διαδόξῳ, καὶ πάσαις αὐτῆ ταῖς ἀειθήσεσι. καὶ, εἰ, ὑπὸ πατράων καὶ ἀφοροσμοῦ ἀρχιερέως, ἢ
ἐσβείως, ἐγένετο, ἢ πατρός ἢ μητρός αὐτῆ: ἢ τῶ ἰσθίῳ ἀναθέμασι παρὶέπισσον, ἢ ὄρκον παρὶέβη: ἢ ἄλλοις τισὶν ἀμαρ-
τήμασι, ὡς ἀνθρώπ^ο, παρὶεπαρῆ: καὶ πνευματικοῖς αὐτὰ πατράσιμ ἐξωμολογήσατο: καὶ ἡ ἐπ' αὐτοῖς κενόνα
ἐπιλείψατο: ἐν τῆτων πάντων τῆς ἀνοχῆς καὶ δημύσιως, ἐλσύνθρομ ἔχομεν αὐτὸν, καὶ συγκεχωρημένον, τῆ κεν
τοδινάμω ἐξουσίᾳ καὶ χάριτι, τῶ θεῶν καὶ προσκινωτῆ πνεύματ^ο. Ὅσα καὶ διὰ λύθλου, ἢ αἰσθῶ, τανέξομολογήσα-
σῶσι: καὶ κείνα συγχωρήσει αὐτῶ ἡ ἐλεῶμων θεός: ὃ ὡμ σὺλογητὸς εἰς τῆς αἰῶνας τῶν αἰῶνων, ἀμήν.

Legitur, † Μιχαήλ, ἐλεῶ Θεῶ πατριάρχης τῆς μεγάλης ἀντιοχείας:

TVR,

TVRCO GRAE-
CIAE LIBER SECVN-
DVS : HISTORIAM PATRIARCHICAM,
 seu Ecclesiasticam, post Constantinopolin à
 Turcis expugnatam, ad nostra usque
 tempora continens:

Græcè & Latinè à **MARTINO CRVSIO**, in
 Academia Tybingensi V. L. Professore,
 editus.

Unà cum copiosis eiusdem Crusii Annotationibus.

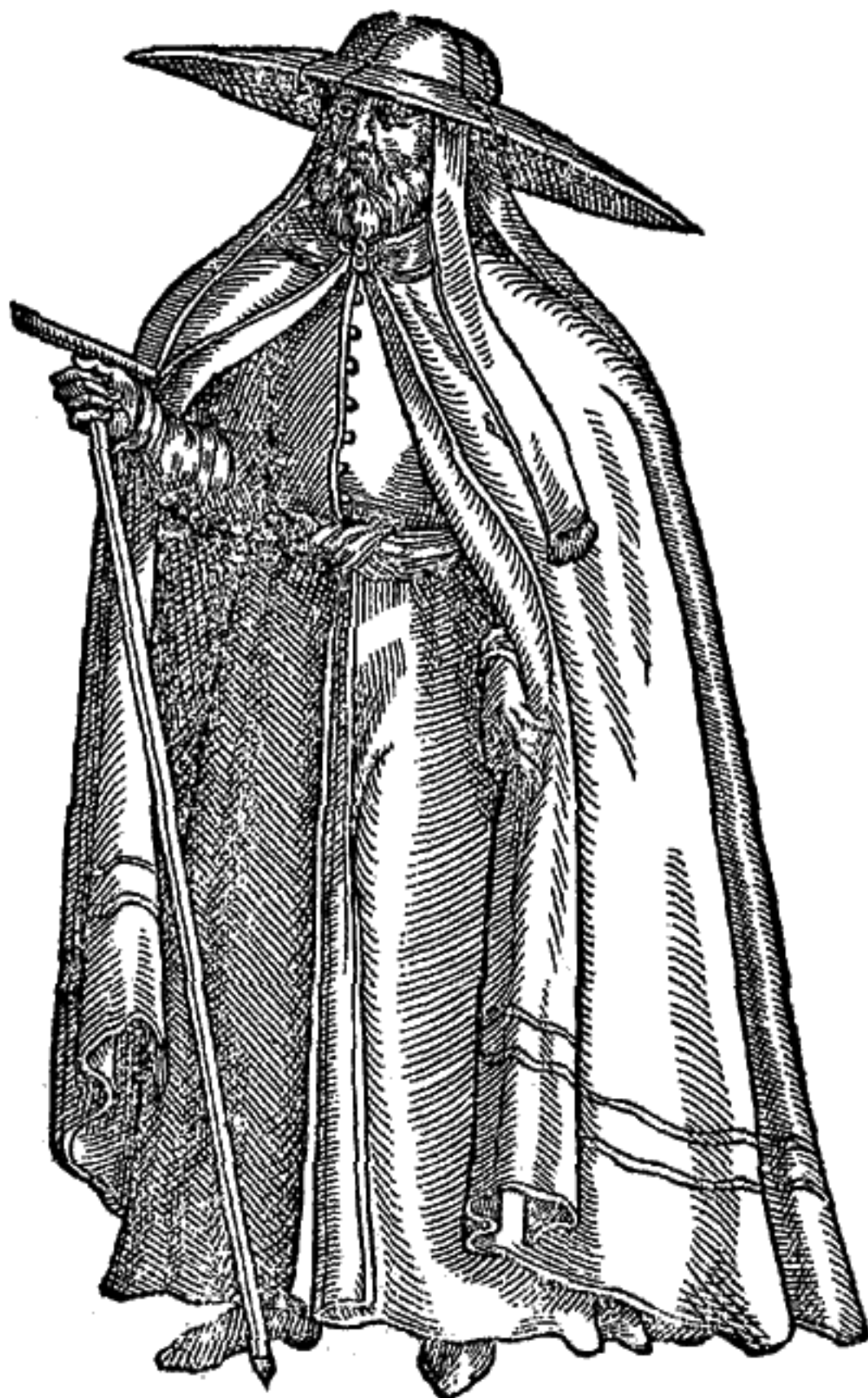
ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΩΝ, ΟΠΟΥ ΕΠΑΤΡΙΑΡΧΟΥΣ

αρχουσιν εν τη καθολικη μεγαλη εκκλησια ταυτης εν Κωνσταντινουπολει: μετα τε λαβειν ταυτων σελταυ μεγαλειτης. Κακτινος γεγονασιν εν τω ειασει κακρω. Κακ ποιω το λεγόμενον πισκείον, κακ τε χαρταζιον, πρωτον αυτω διδωσκε: κακ τις τιν αυξισιν, ητις εκ αρχαι ιως εν αυτω, εποιησαστο: κακ εν ποισ σελταυ κακρω ταυτα γεγονασιν. Ατινα εμπελατω τισοισιν εν κοινω φρασει παρ εμω ΕΜΑΝΟΥΗΛ Μαλαξω εν πελοποννησιακω χωρω Μαρτινω τω Κρησιω, εν ετει 1777, μηνι Απριλιω.

EFFIGIES PATRIARCHAE CONSTANTINOPOL.

HISTORIA PATRIARCHARVM, QVI SEDERVNT

in hac magna Catholicaq; Ecclesia Constantinopoleos: postquam cepit ea Sultanus Mechemeta. In qua describitur, quid singulorum temporibus gestu sit: & quisnam fuerit autor Pelcesij: id est, muneris, q; Patriarcha nouus Sultano dat: quis praeterea, Charatzij: hoc est annui tributi Ecclesiastici: quis item additionem quoq; tempore, quae vsq; in hodiernum diem durat, fecerit: & quo Sultano dominante, haec facta sint. Quae omnia in vulgarem linguam Graecam transtulit EMANVELVS Malaxus Peloponnesius, Martino Crusio describens anno Domini 1777 LXXVII. mense Aprilis.

II A-

ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ Ι-

στορία, από 878 έως 883, τριετία
έτος 2558.

PATRIARCHICA CONSTANTINOPOLEOS HISTORIA,

à 878 vsq; ad 883, τριετία
annum Christi: è vulgari lingua Græca, in Latinâ, à Martino Crusio, Tybing. Profess. traducta.

Ως κηρῶ ἐκένω, ὅπῃ ἐπο-
λέμησεν ὁ σαρδανῶν Μεχε-
μέτης τῷ τῷ Κων-
σταντινέπολι, ἦσαν χρό-
νοι δύο χριστῶ γενήσε-
ως χίλιοι, τετρακόσιοι,

πεντὰ ἑξήκοντα, Μαίῳ εἰκοστῆ ἡμέρᾳ τῆς τρι-
τημίας ἤξωρεν, ὅτι πῶς οἱ Ῥωμαῖοι ἔχον πα-
τριάρχῳ πάντοτε διότι ἐδῶ εἰς τῷ πόλι
ἔκαμε τὸ πῶς κηρῶ, πρὶν πρὶν τῷ ἐπα-
ρῆ: ἐσο. Ἰας, ὅπῃ ἀφῆκεν ὁ πατριάρχης αὐτῶ
σαρδανῶν Μυράτης, εἰς τῷ ἀδριανῶ πόλι. καὶ
ἤξωρε πρὸ Ῥωμαῖκᾶ καὶ καὶ καὶ λεπτότατα, καὶ
πᾶς τὰς τῶ Ῥωμαῖων. λοιπὸν ἐθῶμασε,
πῶς δὲ ἐπὶ ἡγεμὸν πατριάρχῳ, νὰ τὸν ἐ-
κποτικῶση, ὡς ἀφῆκε: καὶ ἐθῶμασε πολλὰ,
καὶ ἐσυλλογίζετο, τί εἶναι τῶ. καὶ ἐπὶ τῷ ἄμα
ἔκραξε εἰς κληρικῶς, καὶ εἶπε. Πῶς εἶναι ὁ πα-
τριάρχῳ: καὶ δὲ ἦλθεν νὰ με προσκυῶση,
ὡς βασιλέων; Διὸ αὐτῶ ὁ σαρδανῶς ἐπεθύ-
μα πολλὰ: νὰ ὁμιλεῖ μὲ τὸν πατριάρχῳ πρὶν
πίσεως: καὶ νὰ ἐρωτᾷ, νὰ μανθᾶν τῶ τῶ. ὁ-
μῶς εἶπαν αὐτῶ οἱ κληρικῶ: ὅτι δύο πολὺ
κηρῶ πατριάρχῳ δὲ ἔχον: ὅτι ὁ πα-
τριάρχῳ, ὅπῃ ἦτο, θεληματικῶς ζῶντος τῶ
ἀφῆκε τὸ σαρδανῶ: καὶ δύο τότε ἄλλοι δὲ
ἔκαμα.

Καὶ ἀκῶσας τῶ ὁ σαρδανῶς, ἐπαύσε ἄ-
πὸ τῶ θυμῶ, ὅπῃ εἶχε: καὶ θεληματικῶς ἔδωκε,
καὶ εἶπε: ὅποιον θελεῖ, νὰ κάμῃ, καὶ
τῷ πῶς τῶ. Ἐ τῶ, ὅπῃ εἶπε ὁ σαρδανῶς,
ὅτι νὰ κάμῃ πατριάρχῳ, τὸ ἔκαμα με τε-
χνη: Διὸ νὰ ἀκῶσας οἱ χριστιανοὶ, ὅτι ἔχον πα-
τριάρχῳ, νὰ τρέχῃ εἰς τῷ πόλι.

λοιπὸν οἱ κληρικῶ, κατὰ τὸ ὄρεσμον τοῦ
σαρδανῶ ἐσωάξαμε κληρικῶς εἰς τὸ πῶσιον
δεξιερῶς, καὶ σωδὸς γενομένης, ἐκλεξα-
με ὅλοι ὁμοφῶνως τὸν σοφώτατον κύριον, Γεώργ-
γιον τὸν σχολάριον: ὁ ὅποιος ἦτο κληρικῶς
τῆς βασιλικῆς κληρικῶς, εἰς τὰς ἡμέρας
τῶν βασιλέων τῶν Ῥωμαῖων. Ἐ ὅταν ἐπὶ ἡ-
γεμὸν ὁ βασιλεὺς ἰωάννης ὁ παλαιολόγος εἰς
τῷ

prudentissimum virum, Georgium Scholarium: qui, stante adhuc imperio Roma-
no, in iudicio Imperatorio Iudicem egerat.

Lo tempore, quo Turcicus
Rex Mechemeta, hanc urbē
Constantini expugnauit,
numerabatur anni à nato
Christo mille, quadringēti,
quinquaginta tres: ipsa ur-
be, XXIX. die Maij, feria tertia (die Martis) ca-
pta. Tunc ille sciuit, Romanis, seu Græcis, sem-
per fuisse Patriarcham: propterea quod hac in
urbe, antequā eā cepisset, ipse maiorē tēporis
partē exegerat: patre ipsius Murata, Adriano-
poli dominante. Notat itaq; res Romanas, &
ordines gubernationēq; Romanorū, p̄bē et ex
actē. Proinde mirabatur, quid causa esset: q̄
Patriarcha non veniret ad se suppliciter hono-
ris causa pro Domino agnosces: iraq; cōmotus,
cogitabat, quid hoc rei esset. Ac cōtinuò accitis
Ecclesiasticis viris, dixit: Vbi est, q̄ Patriar-
chæ munus gessit? Quare non accessit,
ut mihi tanq̄ Regi, reuerentiā debitā exhibe-
ret? Hec Sultanus. Magna. n. eius animū in-
cesserat cupido vidēdi Patriarchā: et cū eo de
Religione colloquēdi: ut ex eo querēs, res divi-
nas cognoscere. Tunc responderūt ei Clerici il-
li: iam à longo tēpore nō habemus Patri-
archā. Qui. n. Patriarcha fuit: sua sp̄ore,
adhuc uiuens, sedē suam reliquit: & ab
eo tempore nullum alium suffecimus.

Hoc Rex audito, cessauit ab ira, quā conce-
perat: suāq; voluntate potestatem eis creandi,
dicens: Vos uerò facite Patriarcham, quē
cunq; uoletis, ex præscripto Religionis
uestræ. Hoc aut, quod ita de faciendo Patriar-
cha dixit, non amore Religionis ab eo dictū fu-
it, sed callidē. Voluit scilicet, ut Christianis ubi-
bique dispersis innotesceret, iterum præesse Pa-
triarcham: quò sic ad conferendum se in urbē
allicerentur.

Accepta igitur hac facultate: Clerici
de mandato Regis congregarunt certos quos-
dam, qui in uicinia erant, sacrorum An-
tistites. Hoc modo Synodo coacta: elege-
runt una mente & uoce doctissimum &
Ac, quo tempore Rex Ioannes Palæologus in
Italiam

Machometta II. Constati-
nopoli impo-
rans.

1453.
Alij,
1452.

Miratur, se
nō accedi. à
Patriarcha.

At nullus e-
rat.

Permittit er-
go. Græcis,
rursus sibi fa-
cere Patriar-
cham.

G. Scholari-
us Patriar-
cha factus,
quāuis iuu-
tus.

ὅτι τὸ σχολά-
ριον, πατρι-
άρχῳ ἐνέφει-
ταν.

E. P. A. 1775
IOANNINA 2008

γ πτω Φραγγίαν: ὅπῃ ἕκαμαν πτω ἐγδ' ὄλω
 σιδου: ἐπῆρε καὶ αὐτ', ὡς σφωπώτορ. ἦτορ
 ἢ ἀνδρῶν ἀγιώτατος, καὶ ἀλαβέστατος. καὶ, ὡς
 εἶδωκαν αὐτὸ τὸ μικρὸν μῆνυμα: Διδ' να τ' ἕ-
 κάμην πατριάρχην: τελείως δ' αὐτὸ ἤθελε,
 καὶ τὸ ἀκέρση: εἰδ' να τὸ εἶρε, Διδ' να γένε
 πατριάρχης, οἱ ἢ δεξιερῆς, καὶ οἱ κληρικῶν, καὶ
 ὁ λαὸς ὅλ' ἔστανικῶς αὐτὸ ἕκαμαν αὐτ
 πατριάρχην: δ' ὡσπερ αὐτὸ καὶ τὸ μίεγα μῆ-
 νυμα. Εχειρόβησεν αὐτὸ ὁ ἡρακλείας, καὶ καὶ
 ἄλλων πολλῶν δεξιερῶν, σκτώ να τ' ἀγι-
 ων δ' οὐσ' ἄλων ὅπῃ ἐκτίσε Θεοδώρα ἡ Βασί-
 λιασα, ἡ ὁμόζυγος ἡμεγ' ἀλεξ' ἰστανιανῶν τῶ
 βασιλέως: καὶ Γεννάδιου, τ' ὀνόμασιν.

* Id est ἀνο-
 τα, καὶ βίβα
 αὐτῶ.

α. ΓΕΝΝΑΔΙΟΣ Ο' ΣΧΟΛΑΡΙΟΣ,
 ὁ σφωπώτατος.

Τῷ τ' ἔγινε πρῶτος πατριάρχης εἰδ' ὡ
 εἰς πτω Κωνσταντινῶν πόλιν: ἀφ' ἧ βασιλεύ-
 σεν αὐτῶ ὁ αὐτὸς σβαλτάνος, ὡς ἐγράψα-
 μεν. καὶ, ὡσπερ ἕκαμαν πατριάρχην: τ' ἐπ-
 ῆρε οἱ δεξιερῆς καὶ οἱ κληρικῶν, καὶ οἱ πρῶ-
 τοι ἔλαβ' ἑκάστη, καὶ ἐπροσκύνησε τ' αὐ-
 τὸ σβαλτάνου, καὶ σκεί' ἐρώτησε σδ' κληρικῶν:
 ὅτι τί σὺν ἤσαν ἔχον οἱ βασιλεῖς τ' Ῥωμαί-
 ων, ἔταν ἕκαμαν πατριάρχην, καὶ τῶτοι ἀ-
 πέκρησαν, καὶ εἶπαν: ὅτι, ὅταν ἤθελε γένε
 πατριάρχης: ἔχε ἀρῆε καπ' ἀσίου ἐσδ' ὡ-
 μίον, μετ' ἑκάμην καὶ μανδ' ἡ με σδ' πο-
 παμῆς: καὶ ἄλοζου ἑσφ' οῦν: καὶ σκαβαλίκο-
 εν αὐτῶ, καὶ ἑσπῆγε ἐγύρωθεν τῆς πόλης, καὶ
 ἀλόγει αὐτῶ: καὶ εἶδ' εἶδε τ' ὁ βασιλεύς με
 τὸ χερῆ τ' τὸ δικανίκη, καὶ ἔτ' ἔλαβε τὸ σβαλ-
 τάνος μετὸ χερῆ τ' τὸ δικανίκη: καὶ τὸ εἶδω-
 κεν εἰς τὸ χερῆ τ' πατριάρχης, καὶ ὅρσε, καὶ
 ἔγιναν ὅλα σκεί' ἑκάστη, ὅπῃ εἶπαμ' εἰ τῶ ὅποια εἶ-
 χον οἱ πατριάρχαι διεργεσίαν δ' οὐτ' ὄν
 βασιλεῖς. ἠγάπησε ἢ πολλὰ τ' πατριάρχην
 ὁ σβαλτάνος, ἠγάπησε, καὶ μάθη, ὅτι ἦτορ σφω-
 πώτατος, καὶ ἀλαβέστατος. Εἶδ' ὡ καὶ τ' καὶ
 τ' περὶ φημον να ὄν τ' ἀγιῶν δ' οὐσ' ἄλων, καὶ
 ἕκαμαν πατριάρχου. Καὶ σκεί', ὅπῃ
 ἕκαθέζετο ὁ πατριάρχης: μίαν νύκτα ἀρέθη
 ἕνας ἀνθρώπος σφαιμῆος, καὶ ἐφοβήθη μέγαν
 φόβον, ἵνα μὴ σφάξεν αὐτῶν, ἢ δ' οὐτ' ἕκα
 σιδου αὐτῶ ἐκεί: δ' ἰότι ὅλος ὁ τόπος γυρῶ-
 θεν τῶ πατριάρχης ἦτορ ἐρημος: ἔσονται, ὅ-
 πῃ ἀνθρώποι δ' αὐτὸ ἕκαλοῖεν ἐκεί, ὅτι εἰ σφω-
 γησαν

ὅτι ὁ σβαλτάνος
 ἀρῆε τ' σβαλ-
 τάνου ἡσφ-
 κύνει, καὶ χα-
 εἰσμάτα παρ
 αὐτ' ἔλαβε.

ὅτι ὁ σβαλτάνος
 ἀρῆε τ' να ὄν
 τ' ἀγιῶν δ' οὐσ'
 σιδου ἕκα
 ἕκα.

postquam inuenitus est homo quispiam occisus. Unde ingens metus animum Patriar-
 chæ incesit: ne vel sibi, vel alicui suorum familiarium, idem ibi accideret: eò quòd
 totus ille locus, qui circa Patriarcheum erat, incultus & desertus esset: civibus, qui ibi habi-

Italiam profectus fuerat: ubi octava Synodus
 facta est: secum illum inter alios duxerat, ut
 eruditione præstanti præditum. Erat porro
 idem, pietate sanctitateq; insignis vir. Ut
 autem significationem (sicut in Patriarcharum
 creatione fieri solebat) minorem, quæ appella-
 tur, illi dederunt: ut scilicet ipsum constitueret
 Patriarcham: nullo modo eam audire voluit:
 nec acquiescere illorum suffragiis, ut Patriar-
 cha fieret. Pontifices vero, & Clerici, & populus
 totus, etiam inuicem & reluctanter crea-
 tum: data quoque altera quæ maior vocatur,
 sua voluntatis significatione. Ordinans renun-
 tiavit eum Heracleæ Antistes, presentibus a-
 lijs Pontificibus multis, in templo sanctorum
 Apostolorum: quod olim à Regina Theodora,
 Iustiniani magni coniuge, conditum fuerat: ei-
 que Gennadium dixere nomen.

Nota, qui ri-
 tus Patriar-
 chæ creandi.
 Renuntiatu
 in téplo Apo-
 stolorum.

I. PATRIARCHA GEN-
 nadius Scholaris, vir doctissimus.

Hic fuit primus in urbe nostra Constantino-
 poli Patriarcha: postquam eius Rex extitit Me-
 chemetas: ut diximus. Eum statim, ut Patriar-
 cha dignitatem acceperat, Pontifices, & Cleri-
 ci, Primoresq; populi, ad Sultanum deduxe-
 runt, quem etiam ille adorauit. Tum Clericos
 interrogauit Sultanus: eequam consuetudinē
 habuissent Romani Imperatores, in creatione
 alicuius Patriarchæ. Responderunt illi: quoties
 aliquis futurus esset Patriarcha: donasse Impe-
 ratorem ei preciosum pileum, cum uelamento
 sub pileo: pallium item undulatum: nec non al-
 bum equum: cui Patriarcha insidens, circumi-
 ens urbem, huic fausta precatus sit. Datum
 præterea esse manu Imperatoris ei pedum, insi-
 gne curæ pastoralis in gregem piuum. Ita Sulta-
 nus, his auditis, pedum manu sua accepit: idq;
 in manum Patriarchæ dedit: mandatoq; eius-
 dem Sultani, omnia illa modo dicta, quæ Patri-
 archæ honoris beneficij, causa ab Imperatori-
 bus accipere soliti fuerant, ritè administrata
 sunt. Clementia porro & beniuolentia magna
 idem hunc Patriarcham profectus est: quòd
 cognouisset, sapientia pietateq; singulari prædi-
 tum esse. Concessit quoq; eidem celeberrimū san-
 ctorum Apostolorum templum: in quo hic Pa-
 triarchicam sedem locar' t.

Patriarcha
 Sultanū reue-
 renter agno-
 scit.

Ab eo, prisco
 more mune-
 ra accipit.

Eidem Sulta-
 nus templū
 Apostolorū
 domicilium
 dat.

In eo loco dein, ubi Patriarcha residebat,
 postquam inuenitus est homo quispiam occisus. Unde ingens metus animum Patriar-
 chæ incesit: ne vel sibi, vel alicui suorum familiarium, idem ibi accideret: eò quòd
 totus ille locus, qui circa Patriarcheum erat, incultus & desertus esset: civibus, qui ibi habi-
 taucrunt,

ὅτι ὁ πατριάρχης πωλεῖ τὸν ναὸν ἐκείνου σφραλισμοῦ: καὶ ὑπεῖνε εἰς τὸν σελταῦν, καὶ ἀνήφερε τὰ γινόμενα: καὶ ἐζήτησεν αὐτὸν, νὰ τῷ δώσῃ τὴν μονήν τῆς παμμακαρίσσης, νὰ τὴν ἐκάμῃ πατριαρχεῖον. Καὶ ὁ σελτάνος, ὡς ἤκουσε τῆς ὥρας ἐδῶκεν αὐτῷ ὄρσμον: καὶ ἔλαβε τὸν ναὸν τῆς παμμακαρίσσης: τῆς ὑπερράγνης θεοτόκου: καὶ ἔκαμῃ αὐτὴν πατριαρχεῖον: ὁ σερεῶσαι κύριος ὁ θεὸς, χριστὸς, ὁ σωτὴρ ἡμῶν, ἕως τῆς σωτελείας τῶν αἰῶν ἀνυπόκλητον καὶ ἀνεπηρέαστον ἀπὸ παντὸς ἐχθροῦ. Καὶ τῷ ὀνόματι τῆς παμμακαρίσσης, ἢ τῶν ὁλῶν ἐξώθησεν τὸ γόρον κατὰ τὴν ἀνθρώπων: τὰ ὅσπια γεμάτα ὅλη ἡ γειτονία, καὶ ἐπάνω καὶ κάτω: διότι ἤφεραν σερυγνίδες ἀπὸ ἀλλὰ κέρρη, καὶ ὅσπια σκατοῖκησαν ἐκεῖ. Διὰ τῆς ὁ πατριάρχης: ἔσοντας, νὰ εἶναι ὁ τῶν ἐκεῖ τῆς παμμακαρίσσης γεμάτῃ ἀνθρώπων: ἐζήτησε τῷ σελταῦν: καὶ ἐδῶκεν αὐτῷ τὸν ναὸν: καὶ ἐκάθησεν ἐκεῖ: καὶ τὸν ἔκαμῃ πατριαρχεῖον, ὡς ἤπαμε.

Ἡ τὸν δ' εἰς τὸν κείνων τῶν Ῥωμαίων, αὐτὴ ἡ παμμακαρίσσης, γυωανκείον μοναστήριον: ὁ ἵναὸς αὐτῶν τῶν ἁγίων ἀποστόλων: ὅσπια ἐκείνησεν ὡς ἴτερος ὁ πατριάρχης: τὸν ἔκαμῃ ἱμαρέτιον τῷ αὐτῷ σελταῦν μεχεμετή: καὶ ἔκον ἄκρῃ ἀπὸ τὰ κλίσματα τῶν ναῶν ἕως τῆς ἡμέρας.

ὅτι ὁ σελτάνος εἰς τὸ πατριαρχεῖον ἀρῦπήσῃ, καὶ τὸν πατριαρχεῖον ὁμίλισεν.

Τότε καὶ ὁ αὐτὸς σελτάνος ὑπεῖνε σωματικῶς εἰς τὸ πατριαρχεῖον, εἰς τὸν ναὸν τῆς παμμακαρίσσης: καὶ ἐμπήκε μέσα εἰς τὸ πᾶρ ἐκκλησίον (ὅσπια εἶναι τὴν σήμερον σκυλοφυλάκιον) καὶ ὁμίλισε, καὶ ἐδιελέγθη μετ' αὐτῷ τῷ πατριάρχῃ, κυρῷ Γενναδίῃ: καὶ ἀπέδειξεν αὐτῷ ὁ πατριάρχης τὴν πᾶσαν ἀλήθειαν τῆς πίστεως ἡμῶν, χωρὶς κανεῖα φόβου. καὶ ἐξέειπεν εἰς τὰ ζητήματα αὐτῷ, κεφάλαια εἰκοσι: ἃ ὁπῖα φαίνον ἡ κάτωθεν, ὅσα καὶ εἶνα, τί λέγει: καὶ ἐδῶκεν αὐτῷ τὸν αὐτῷ σελταῦν. καὶ ἡ ἀρχὴ τῶν αὐτῶν κεφαλαίων, ἔτῳς ἀγαλαμβανῆ.

ὁραῖον.

ΤΟΥ ΣΟΦΩΤΑΤΟΥ ΚΑΙ ΛΟΓΙΩΤΑΤΟΥ ΚΥΡῸ ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ, Τῷ ΧΟΛΑΡΙῸ ΚΑΙ ΠΑΤΡΙΑΡΧῃ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ, ΝΕΚΕΣ ῬΩΜΙΟΥΣ, ὁμίλια: ῥηθείσα περὶ τῆς ἀρεθῆς καὶ ἀνομιῆς τῆς πίστεως τῶν χριστιανῶν. Ερωτηθεὶς γὰρ παρὰ τῷ ἀμυρῷ σελταῦν τῷ μαχημένῳ, τί πιστεύεται ὑμεῖς οἱ χριστιανοί: ἀπεκρίνατο λέγων, καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν.

tauerant, in expugnatione urbis interfectis, nec dum alijs in locum eorum deductis. Confestim itaq; Patriarcha inde excessit: relicto illo Templo, obserato: cumq; Sultanum cōuenisset, retulit, quid factum esset: ac rogauit eum, daret sibi Monasterium Deiparæ Pammacarissæ, ut in Patriarcheum uerteret. Sultanus, hoc audito, eadem mox hora de eo mandatum dedit. Accepto igitur sanctissima Dei genitricis Pammacarissæ templo: ex eo Patriarcha domicilium fecit: quod, solidum conseruet Dominus Deus & cōseruator noster Christus, ad cōsummationē usque seculi huius, ab omni hostis vexatione & contumelia tutum. Erat id Templum foris totum circumcirca habitatum hominibus: vicinia tota, domorum plena, supra & infra: colonis aliunde ex oppidis eò deductis, ibiq; habitare iussis. Cum itaque multitudine hominū, totus ille tractus celebris esset: ea fuit causa, cur de eo Patriarcha Sultanum appellauerit: qui & illi hoc templum concessit: in quo, ab eo tempore, tanquam in Patriarcheio, ille resedit, sicut diximus.

Pro eo, iam Monasteriū Pammacarissæ accipit.

Fuerat autem sub Imperatoribus Romanis, hæc Pammacarissa; fœmineum Cœnobiū. Verum ex templo S. Apostolorū: in quo antea sederat Patriarcha: eidem Regi Mechemeta Templum (Himareium vocat) fecerunt: extatq; etiam num hodie aliquid de prioris Templi structuris.

Apostolici templi deformatio.

Eo tēpore idem Sultanus, ipsemet intrauit Patriarcheum: cūq; in Templum Pammacarissæ uenisset: in sacellum eius ingressus est (quo in loco, hodie armarium rerum sacrarū est) & cum Patriarcha Gennadio clementer sermones contulit. Tunc omni meta posito, uniuersam ei Patriarcha ueritatem fidei Christianæ aperuit: scripsitq; pro numero Quæstionum eius, Capita uiginti: quæ singula inferius ordine sequuntur, sententiāq; eorum perspicitur: quæ & dedit ipsi Suliano. Eorum capitum inscriptio: in titulumq; sic habet:

Sultano, Patriarcheū ingresse, Gennadius patriarcha capita Religionis nostræ explicat.

SAPIENTISSIMI ET DOCTISSIMI VIRI, DOMINI Gennadij Scholarij, Patriarchæ Constantinopoleos, nouæ Romæ, sermocinatio: habita de recta & inculcata Christianorum fide. Interrogatus enim ab imperatore Mechemeta: Quid creditis nos Christiani? respondit ei ad hunc quī sequitur modum.

Pulchrum.

Πιστεύε

k Cre-

E.Γ.Δ της Κ.τ.Π ΙΩΑΝΝΙΝΑ 2008

κεφάλαιον
πρώτον.

Σ Χ. Πιστεύομεν, ὅτι ἔστι θεός, δημιουργός πάντων, ὅσα εἰσὶν, ἀπὸ οὐκ ἔχοντος σώματος ἐν ἑαυτῷ, ἔτι σώμα ἔχει; ἀλλὰ ζῆνοερώς; καὶ ἐστὶν ἄριστος, καὶ τελειώτατος, καὶ σοφώτατος; ἀπύθροτος, ἀναρχός, ἀτελεύτητος. Ἐστὶν ἐν ἡρώ κόσμῳ, καὶ ὑπὲρ τὸν κόσμον. Οὐκ ἔστι ἐν ἑαυτῷ τόπῳ, καὶ ἐστὶν ἐν παντί τόπῳ. Ταῦτα εἰσὶν ἰδιώματα τοῦ θεοῦ; δι' ὧν χωρίζεται ἀπὸ πάντων κτισμάτων αὐτῷ; καὶ ἄλλα ὁμοία τούτοις εἰσὶν.

ΜΕΤΕΓΑΩΤΤΙΣΘΗ ΔΕ Εἰς τὴν τρυφάρων βόγλωσα; ὑπὸ ἑαχμάτ, καὶ δὲ βερροίας, ἑ πατρός μαχμάτ τζελεμπί, τζε αὐα-
ζεαφείω.

τῷ ἑαχμάτ
ἐρμηνεία.

Ἰχτινατμας μπανυρ οὐξεντέτες νίμ ἀλάχ βάρυ τερ χαλιπὶ τζούμλε μίβ τζεσάττερ νίμ γλοκτάν βάρ ἑλιπτινὲ τζεσμίττερ νε τζεσμανίττερ χέιττερ ἀπυλιμπὶ βέ χέμ ἀμικττερ ἀπλε μπονιζμάς κιαμὶλ βέ με νε μίλ ἀλμ μπασίτ πατιμ μπίλαλι χαγέ ἀλέμ ιτζιντέττερ βέ ταιισέττερ λαμεικάνττερ ἐργιρ τέχατίρττερ ἰσιμπῶ δίκιρ ἑλαιάν σιφειττέρ ἀλαχα μασζῶττερ μπῆ νεκρῶρ λαμαχλουμπνῆ μίβ τζε αὐα τάχι νέμ μπανταρ ἀ μπονιζέρ βαρίσα.

τέλε τῷ πρώτῳ κεφαλαίῳ.

κεφάλαιον
δυστέρον.

Σ Χ. Ἐστὶ σοφός, καὶ ἀγαθός, καὶ ἀληθινός, καὶ αὐτὸ ἀλήθεια. Ὅσα περὶ τῶν ἑαχμάτων ἔχουσι τὰ ποιήματα αὐτῷ μεμεροσμέως; ἔχει αὐτὸς μόνος, ὑψηλότερον ἵερόν. Καὶ ταῦτας τὰς ἰελεσιότητας ἔχουσι καὶ τὰ κτίσματα αὐτῷ; διότι αὐτὸς δίδωσι ταύτας καὶ τοῖς κτίσμασιν αὐτῷ. Ἀγαθὰ εἰσὶ. διότι σοφός, σοφά; διότι ἀληθής, ἀληθῆ. Καὶ τὰ ἄλλα, ὁμοίως. Πλήν, ὅτι ὁ μὲν θεός, κυρίως ἔχει αὐτὰ; τὰ δὲ κτίσματα, κατὰ μετοχὴν ἔχουσι.

ἑαχμάτ ἐρμ.

Γιάν ἀλίμιαρ βέ χελίμττερ γκεριτζέττερ βέ γκεριτζετ γκοντίττερ νεκτάρ χαίλετ βέρισα μαχλουκντέ λαξιμ ὀλουμῖσι μετζιμῖνσι ἀλίμιαρ τιμπέιλ γκονῆιτέ μετζιττῆττερ ἑσι μπῆ δίκιρ ἑλουναὺ χασιλῆλερ μαχλουκντῆτε βαρῶττερ ζῆρα νίμ μαχλουκντέ ταχί βιρῶρ γκωρνεμῖσισιν γκοντῆ χελίμ ὀλβ γῆτζιν μαχλουκντέ ταχί χίλιμ βάρῶττερ ἀλίμπῆττερ μαχλουκντῆτα ἑλίμ βάρῆττερ σατίκττερ μαχλουκντῆταχί σίτ κιβάρῆττερ τάχι νέ νιμπουναρ ἀ μπενιζέρ βέρισα ἰλαμποῦ πατίρ βάρῆττερ νίμ μπανταρ ὀλ χασιλατῆρ λατίτουρ μαχλουκντέ αὐτῆττερ.

τέλε τῷ δυστέρῳ κεφαλαίῳ.

κεφάλαιον
τρίτον.

Σ Χ. Πιστεύομεν, ὅτι εἰσὶν ἐν ἡρώ θεῶ ἀλλὰ τρεῖς ἰδιώματα; ἅτινα εἰσὶν ὡσπερ ἀρχαὶ καὶ πηγαὶ πάντων τῶν ἄλλων ἰδιωμάτων αὐτῷ. Καὶ διὰ τῶν τῶν τρεῶν ἰδιωμάτων ζῆ ὁ θεός αἰδίως ἐν ἑαυτῷ; καὶ περὶ οὗ δημιουργηθῆναι ὑπὸ αὐτῷ τὸν κόσμον; καὶ διὰ τῶν τῶν ἑδημιούργησε τὸν κόσμον; καὶ διὰ τῶν τῶν κυβερνᾷ αὐτὸν. Καὶ ταῦτα τὰ τρεῖς ἰδιώματα, ὀνομάζονται

SCHOLARIVS. Credimus, esse Deum qui omnia, quæ usquam sunt, cum nō essens, fecerit. Hic quippe nec corpus est, nec corpore indutus: sed actu intelligēdi vivit: & est mens optima, perfectissima, & sapiētissima. Nihil in eo compositi reperitur, nullum principium, finis nullus. Est in mundo, & supra mundum. Non est in ullo loco, & tamen est in omni loco. Hæ sunt proprietates Dei: quibus à rebus, quas cōdidit, ipse distinguitur: quibus etiam aliæ generis eiusdem notæ propriæ accedunt.

Caput 1.
Dei descriptio.

TRANSLATA EST HÆC Confessio, in Turcarabicam linguam, ab Achmate, Berrhoea Prætoræ, qui, Machmuta Zelebi Commentariensis pater fuit.

ACHMAT. interpretatio, Ichti catumus bunun uzer riindetur kim alach barutur chaliki tzumle mef tzuda tur kim gloctan bar ecletine tzesmitur ne txismanitur cheitur akulki bi be chem akiltur akle henizemas keamil bemu ke mil alim basit catim bilali chage alē itzindetur be tanistetur lameki adur erger te chatirtur isibu dike ulean siphetler alacha maszustur bu narum lamachlucundē mutzax olurtachi neki bunara benizer barisa.

Molesta quidē, hæc; sed quia in Græco posita; omittēre nolui.

Hætenus, primum caput.

SCHOL. Est sapiens & bonus: est verus atque ipsa veritas. Quicquid commodorum & prærogatiuæ, singulæ ipsius creaturæ seorsim habent: id ipse omne solus in se cōtinet, sublimiore quodam modo. Et hæc commoda, quibus perficiuntur, habent & creaturæ ipsius: quod ipse eis hæc dat. Eadem quæ, bonæ sunt. Et, quia ipse, sapiens est: hæc sapientes sunt: quia ipse, verax: hæc, veritatem habent. Eodem quæ; in cæteris modo: illo duntaxat discrimine: quod in Deo hæc primò & proprie sunt: in rebus verò creatis, participatione.

Caput 2.
Creaturæ.

ACHVM. Giani alimtur be chelimtur gkeritzectur be gkeritzek gkenditur nectar chailet barisa machlucundē taxim holum misi metzimuuvi alimer tebeile gkenditē mestzutu isf bu dikir olunan Chasterler machlucundate barutur zira kim machlucunē tachi birur gki orumefmifin gkendu chelim olthugutzin machlocundē tachi chilim barutur alibeur machlucūdata elmi barituy fatictur machlucūdachi fit kibaritur tachi ne kimbunara benizer barisa ila bu cater barutur kim bariter ol chasterlatler latitur machlukinē andatur.

Hætenus, secundum caput.

SCHOL. Credimus in Deo esse alias tres proprietates: quæ sunt tanquam principium & fons omnium aliarum eius proprietatū. His cæ tribus proprietatibus Deus æternū vivit in seipso: etiam antequam conditus ab ipso mundus esset: & per hæc proprietates cōdidit mūdū: his quoque generemur.

Caput 3.
S. Trinitas.